

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

ЛУУЗАНГИЙН УНДАРМАА

**МОНГОЛ УЛСАД 1995-2018 ОНЫ ХООРОНД НҮҮР АМ СУДЛАЛЫН
САЛБАРТ ХИЙГДСЭН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН БАЙДЛЫГ ҮНЭЛСЭН НЬ**

E09110101 Нүүр ам судлал

Анагаах Ухааны магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл

Улаанбаатар хот
2019 он

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, СПОРТЫН ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

ЛУУЗАНГИЙН УНДАРМАА

**МОНГОЛ УЛСАД 1995-2018 ОНЫ ХООРОНД НҮҮР АМ СУДЛАЛЫН
САЛБАРТ ХИЙГДСЭН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН БАЙДЛЫГ ҮНЭЛСЭН НЬ**

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:

АУ-ны доктор Н. Цэнгэлсайхан

Эрдмийн ажлын шүүмжлэгч:

АУ-ны доктор П. Оюун-Энх

Улаанбаатар хот

2019 он

ТОВЧ ХУРААНГУЙ

Түлхүүр үг: Библиометрик судалгаа, Нүүр ам судлал, Судалгааны загвар, Чиг хандлага

Сэдвийн нэр:

Монгол улсад 1995-2018 оны хооронд нүүр ам судлалын салбарт хийгдсэн судалгааны ажлын байдлыг үнэлсэн нь

Үндэслэл:

Библиометрик аргаар 1995-2018 онуудад Монгол улсад Нүүр ам судлалын салбарт хийгдсэн судалгааны нэг сэдэвт бүтээлүүдэд дүн шинжилгээ хийж, тоон болон чанарын хувьд төрөлжүүлэн ангилах, олон улсын ижил төрлийн судалгаатай харьцуулах нь өнөөгийн нүүр ам судлалын салбарын эрдэм шинжилгээний ахиц дэвшлийг үнэлж, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох шаардлагатай.

Зорилго:

Монгол улсад 1995-2018 онд Нүүр ам судлалын салбарт хийгдсэн судалгааны ажлын чиг хандлагыг үнэлэх

Судлагдахууны хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй :

Библиометрик, баримтын судалгааны аргыг ашиглан 1995-2018 онд Монгол хэл дээр хэвлэгдсэн НАС-ын чиглэлээр магистр, докторын зэрэг горилон туурвисан 84 судалгааны ажлыг цуглуулсан, цахим хэлбэрт хөрвүүлж дескриптив статистик аргаар, Excel 2016 программыг ашиглан дүн шинжилгээ хийв.

Судалгааны үр дүн:

1. 1995-2018 он хүртэлх Монгол хэл дээр хэвлэгдсэн докторын 12, Магистрын 73 бүтээлийг судалгаандаа хамруулснаас 2004 онд докторын 3 (27.2%), 2009 онд магистрын 9 (12.33%) бүтээл хэвлэгдэж, доктор 9 (75%), магистр 56 (77%) эмэгтэй судлаачид докторын 3(27%), магистрын 17 (23%) эрэгтэй судлаачид зэрэг горилсон байна. Дээрх 85 Судалгаанд хамрагдсан 40457 хүнээс 40% нь 16 доош насны хүүхэд, 60% нь 16 дээш буюу насанд хүрэгчид, хүйсийн хувьд 18976 эрэгтэй (47%), 21481 эмэгтэй (53%) байна. Эмнэлзүй, эпидмиологийн судалгаануудад насыг дурдсан бөгөөд судалгааны доод нас төрөхийн өмнөх үе 0-280 хоногтой ураг, дээд нас 92 настай. 6-12 насанд 35 (16%), 13-16 насанд 34 (15.8%), 17-20 насанд 30 (14%), 21-30 насанд 29 (13.4%) чиглэсэн судалгааны ажил тус тус хийгдсэн байна.

Газарзүйн байршлаар нь хуваан үзвэл 89.7% нь Улаанбаатар хот 10.2% нь хөдөө орон нутагт хийгдсэн байна.

2. Судалгааны талбарын хувьд эмнэлзүй 16 (19%), эпидмиологийн 67 (84%) бүтэц байсан бөгөөд үүнээс тохиолдол-хяналт 10 (12%), дескриптив 11(13%) нэг агшингийн 39 (46.4%), когорт 2 (2.38%), баримтын 4 (4.7%), түүхэн 1 (1.1%) байлаа.

Судалгааны онцлогоос хамаарч сэтгэл судлал 1 (1.17%), өсөлт хөгжил/анатоми 12 (14.29%), шүд цухуйх зүй тогтол 3 (3.52%), нүүр амны гажиг засал/буруу зуршил 5 (5.9%), шүдний хоршихуй/зуултын онцлог 3 (3.52%), сэргээн засах 1 (1.17%), цоорлын бус

гаралтай хатуу эдийн эмгэг 3 (3.52%), нүүр амны согог засал 4 (4.7%) рентген/багажийн шинжилгээний арга 5 (5.9%), эм судлал 2 (2.38%), нүүр амны урьдчилан сэргийлэлт 10 (11.9%), нүүр амны эмчилгээ/шүдний материал 10 (11.7%), тулгуур эд 2 (2.35%), амны салст 5 (5.9%), нүүр амны мэс засал/эмгэг жам 15 (12.75%) түүхэн хөгжил 1 (1.17%) статистик 3 (3.52%) нэг сэдэвт бүтээлүүд байв.

Дүгнэлт:

1. 2004 онд докторын 3 (27.2%), 2009 онд магистрын хамгийн их 9 (12.3%) судалгаа хэвлэгдсэн нь бусад жилүүдээс их байв.
Судлаачдыг хүйсээр нь авч үзвэл доктор эмэгтэй 9(75%), эрэгтэй 3(25%) магистр эмэгтэй 56(77%), эрэгтэй 17(23%) эмэгтэй судлаачид давамгайлж байлаа. Судалгааны ажилд хамрагдагсдын 40% нь 16 доош насны хүүхэд, 60% нь 16 дээш буюу насанд хүрэгчид, нийт хамрагсдын 47% эрэгтэй, 53% нь эмэгтэй байна. 35(16%) нь 6-12 насны хүүхдүүдэд хамгийн их хийгдсэн байна. Газарзүйн байршлаар хот суурин газрын хүн амд чиглэсэн судалгаанууд түлхүү хийгддэг.
2. Доктор, магистрын бүтээлийг судалгааны загвараар ангилахад эмнэлзүйн 16 (19%) эпидмиологийн 67 (84%), суурь судалгаа 2 (2.3%) байсан бөгөөд үүнээс тохиолдол-хяналт 10 (11.9%), дескриптив 11 (13.09%), нэг агшингийн судалгаа 39 (46.4%), когорт 2 (2.38%), баримтын 4 (4.76%), түүхэн 1 (1.19%) хувийг эзэлж байна. Судалгааны сэдвүүдийн хувьд нүүр амны мэс засал 15 (17.75%), өсөлт хөгжил 12 (14%), шүдний цоорлын судалгаа 10 (11.7%) хамгийн их судлагдсан байна.

Keywords: bibliometrics, dentistry, study design, study trends

Title: Bibliometrics analysis of Doctoral and Master degree thesis in the field of dentistry in Mongolia between 1995-2018

Background:

The bibliometric study is necessary to evaluate the current progress and determine the further trends research work in the given field of science. However, there is no study has been done so far regarding dental and oral medicine in Mongolia. By using the dissertation of master and doctoral degree in Mongolia, we analyzed the research work and classified them quantitatively or qualitatively based on study characteristics, and compared our study results with similar foreign studies.

Goal: The aim of this study is to determine the trends of master doctoral degree study in the field of dentistry in Mongolia between 1995 and 2018

Material and methodology: By use of retrospective, simple narrative study design we analyzed the master and doctoral degree thesis published in the Mongolian language in the field of oral and dental medicine. First, we collected all available research thesis in physical form then chosen thesis based on our criteria before converting them into a digital version. Finally 12 doctoral and 73 master degree thesis, totally 85 research works were analyzed.

Result: Between 1995 and 2018 totally 12 doctoral degree and 73 master degree theses were published in the Mongolian language. Comparing the numbers of the thesis, 3 doctoral theses (27.2% of all doctoral thesis) in 2004, 9 master theses (12.33%), which are the highest number, were published. Concerning with genders of researchers, totally 64 female researchers (9 doctoral (75% of all doctoral degree) and 56 (77% of all master) master degree) obtained science degree, while there were 20 male researchers (3 doctoral (27%), and 17 (23%) masters). Among 40457 persons, who were enrolled in those 85 studies, 40% were under 16 year-olds, 60 were above 16 years-old, whereas 18976 male and 21841 female participants enrolled in those studies. The geographic location was described in 84 studies and 89.7% were in Ulaanbaatar and 10.2% were performed including the population of rural areas.

According to the research model, clinical study 16 (19% of all study), epidemiology 67 (84%), basic scientific 2 (2.4%) cross-sectional 39 (46.4%), descriptive 11 (13%), cohort 2 (2.38%), document 4 (4.76%) and historical 1 (1.17%) were published, respectively.

Conclusion: From 1995 to 2008, 12 doctoral studies and 73 master's master degree study were published in the Mongolian language. Female researchers were more obtained science degree, either master or doctoral degree, than male researchers. In 2004, 3 (27.2%) doctoral and 9 (12.3%) master degree theses in 2009, which was the highest number compared with other years, were published. According to the geographical location of research, the urban population is largely enrolled than the rural area population. The most common type of study was a clinical study which is followed by epidemiological studies

ГАРЧИГ

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	5
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	6
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	7
УДИРТГАЛ.....	8
Судалгааны ажлын үндэслэл.....	8
Судалгааны ажлын зорилго	9
Судалгааны ажлын зорилт	9
Судалгааны ажлын шинэлэг тал.....	9
Судалгааны ажлын практик ач холбогдол.....	9
Судалгааны ажлын үр дүнг хэлэлцүүлсэн байдал.....	9
Судалгааны ажлын үр дүнгээр хэлэлцүүлсэн илтгэл	10
Судалгааны ажлын ёс зүй.....	10
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ХЭВЛЭЛИЙН ТОЙМ.....	11
1.1. Библиометрик судалгаа	11
1.1.1 Библиометрик удирдлагын программ.....	13
1.2. Судалгааны насны ангилал, онцлог.....	14
1.3. Монгол улсын нүүр ам судлал, судалгааны хөгжлийн түүх	15
1.3.1 НАС-ын салбарт хийгдсэн эрдэм шинжилгээ судалгааны ажлын тойм	19
1.4 Судалгааны тэргүүлэх чиглэл.....	20
1.6 Анагаах ухааны онлайн сангийн хөгжүүлэлт	23
1.6.1 HINARI	25
1.7 Эрүүл мэнд эрдэм шинжилгээний хууль эрх зүйн орчин.....	27

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ	29
Материал, арга зүй:	29
Судалгааны статистик боловсруулалт	32
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮР ДҮН	33
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮР ДҮНГИЙН ХЭЛЦЭМЖ.....	43
ДҮГНЭЛТ	49

Ном зүй

1. Devendra Kumar Mishra MG. Bibliometric study of Ph.D. Thesis in English. Global journal of Academic Librarianship. 2014;1:19-36.
2. W. W. Hood CSW. The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics. Scientometrics. 2001;52:291-314.
3. Y. O. Bibliometric indicators and analysis of research sytems: methods and example. 1997.
4. Deoghuria GPaS. Indian Journal of Physics: A scientometric analysis. 10th International Conference on Webometrics, Informetrics and Scientometrics & 15th COLLNET Meeting 2014 2014:209-216.
5. Гантөмөр Б. Пүрэвжав Н. Монгол улсын нүүр амны тусламжийн үүсэл хөгжлийн үечлэлийг тодорхойлсон байдал. АУ-ны магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл. Улаанбаатар: Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухааны сургууль; 2011. 28-30
6. Madge OL, Robu I. Medical academic libraries in Romania - breaking with the past and turning towards the future. Health information and libraries journal. Mar 2019;36(1):96-100.
7. William w. hood CSW. The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics. Scientometrics. 2001 2001;Vol.52:291-314.
8. OECD Frascati Manual, Sixth edition, 2002, Annex 7, paras. 20-22, page 203 Oxford Dictionaries, 2013. 2013.
9. Jeffrey D.K WHW, William H. W. Master's and Doctoral Thesis Citations: Analysis and Trends of a Longitudinal study. 2003.
10. Christensen LB, Petersen PE, Bastholm A, Lone L. Utilization of dental health services by Danish adolescents attending private or public dental health care systems. Acta odontologica Scandinavica. Mar 2002;60(2):103-107.
11. Jain S, Basavaraj P, Singla A, et al. Bibliometric analysis of journal of clinical and diagnostic research (dentistry section; 2007-2014). Journal of clinical and diagnostic research : JCDR. Apr 2015;9(4):ZC47-51.
12. Ferraz VC, Amadei JR, Santos CF. The evolution of the Journal of Applied Oral Science: a bibliometric analysis. Journal of applied oral science : revista FOB. Nov-Dec 2008;16(6):420-427.

13. Celeste RK. Half-century of Dental Public health research: Bibliometric analysis of world scientific trends. *Dent Oral Epidemiol.* 2016;44:537-563.
14. Lezin B, Thouin A. [Computer-assisted instruction applied to preventive medicine in adolescents: bibliographic analysis and perspectives]. *Sante publique.* Sep 2000;12(3):363-377.
15. Griesser V. [Computer-assisted bibliographic searches. A means of continuing education]. *Revue medicale de la Suisse romande.* Oct 1990;110(10):815-817.
16. Jafarzadeh H, Sarraf Shirazi A, Andersson L. The most-cited articles in dental, oral, and maxillofacial traumatology during 64 years. *Dental traumatology : official publication of International Association for Dental Traumatology.* Oct 2015;31(5):350-360.
17. Asgary S, Sabbagh S, Shirazi AS, Ahmadyar M, Shahravan A, Akhoundi MS. PubMed-Indexed Dental Publications from Iran: A Scientometric Study. *Journal of dentistry.* Jun 2016;13(3):157-167.
18. De Bellis N. *Bibliometrics and citation analysis: from the Science citation index to cybermetrics.* Scarecrow Press. .
19. Баярцэнгэл З. Анагаах ухааны судалгаанд онлайн мэдээллийн сангийн ашиглалтын үнэлгээ. АУ-ны магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл. Улаанбаатар: Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль; 2015. 23-25
20. Sahai H, Misra SC, Lopez LA. Statistics in dental journals and dental education. Some comments and a selected bibliography. *International journal of orthodontics.* Spring 1989;27(1-2):23-27.
21. Weinberger BW. The Importance of a New Dental Bibliography. *Bulletin of the Medical Library Association.* Nov 1933;22(2):88-91.
22. Washburn D. Bibliography of dental journals. *Mississippi Valley medical journal.* Jan 1960;82:43-50.
23. Muller S. Update from the 4th Edition of the World Health Organization of Head and Neck Tumours: Tumours of the Oral Cavity and Mobile Tongue. *Head and neck pathology.* Mar 2017;11(1):33-40.

24. The management of diarrhoea and use of oral rehydration therapy--a joint WHO/UNICEF statement. Second edition. World Health Organization. Geneva, 1985. Indian journal of medical sciences. Jul 1986;40(7):187-191.
25. Цолмон Ч. Хүүхэд, өсвөр үеийн эрүүл мэнд, эрүүл ахуйн. Улаанбаатар 2013.
26. Батбаатар Г. Баянмөнх Б. Он цагийн түүхэн товчоон(1942-2017). Улаанбаатар хот 2017.х 14-27
27. Сүмбэрзул. Н Анагаах ухааны боловсрол. 2001.х 61-66
28. McAlister FA, Graham I, Karr GW, Laupacis A. Evidence-based medicine and the practicing clinician. Journal of general internal medicine. 1999;14(4):236-242.
29. Poletto VC, Faraco Junior IM. Bibliometric study of articles published in a Brazilian journal of pediatric dentistry. Brazilian oral research. Jan-Mar 2010;24(1):83-88.
30. Swati JB, J, Ashishi, S. Bibliometric Analysis of Journal of Clinical and Diagnostic Research. Journal of Clinical and diagnostic research. 2015;Vol-9:47-51.
31. Rahman M, Fukui T. Biomedical research productivity in Asian countries. Journal of epidemiology. Jul 2000;10(4):290-291.
32. Gil-Montoya JA, Navarrete-Cortes J, Pulgar R, Santa S, Moya-Anegon F. World dental research production: an ISI database approach (1999-2003). European journal of oral sciences. Apr 2006;114(2):102-108.
33. [World Health Organization. Report of the Committee of Experts on Dental Auxiliaries]. Boletin de informacion dental. Mar 1972;32(241):67-92.
34. Petersen PE. The World Oral Health Report 2003: continuous improvement of oral health in the 21st century--the approach of the WHO Global Oral Health Programme. Community dentistry and oral epidemiology. Dec 2003;31 Suppl 1:3-23.
35. Dees LA. Before we were created equally: the story of Lucy Hobbs Taylor, DDS. Journal of the history of dentistry. Nov 2001;49(3):105-110.
36. Hobdell M, Petersen PE, Clarkson J, Johnson N. Global goals for oral health 2020. International dental journal. Oct 2003;53(5):285-288.
37. Antczak-Bouckoms A. The International Cochrane Collaboration Oral Health Group--making the results of controlled trials properly accessible. Journal of dental education. Nov-Dec 1994;58(11-12):820-821.

38. Бурмаа. Б, Хадхүү. В, Отгонбаяр. П, Болормаа. И, Энхболд. С. Эрүүл мэндийн эрдэм шинжилгээ ба хөгжлийн байгууллагаас гаргасан асуултын дагуу Монгол Улсын эрүүл мэндийн эрдэм шинжилгээний тогтолцооны байдлыг үнэлсэн нь. 2008. <http://mongolmed.mn/article/31>
39. CATHARINA REHN CG, AGNE LARSSON & DANIEL WADSKOG BIBLIOMETRIC HANDBOOK FOR KAROLINSKA INSTITUTET, UNIVERSITY LIBRARY BIBLIOMETRIC TEAM 2014 2014.
40. Fact Sheet; MEDLINE, PubMed, and PMC (PubMed Central): How are they different? (2014). Retrieved Mars 19, 2014, from http://www.nlm.nih.gov/pubs/factsheets/dif_med_pub.html.
41. Dee CR. The development of the Medical Literature Analysis and Retrieval System (MEDLARS). Journal of the Medical Library Association : JMLA. Oct 2007;95(4):416-425.
42. DONALD A.B. LINDBERG M. Internet Access to the National Library of Medicine. Eff Clin Pract. 2000;4:256-260.
43. Liu F, Ackerman M, Fontelo P. BabelMeSH: development of a cross-language tool for MEDLINE/PubMed. AMIA ... Annual Symposium proceedings. AMIA Symposium. 2006:1012.
44. Publishers' Statement of Intent. 2001; <https://www.who.int/hinari/statementofintent/en/>.
45. First meeting of the Asia Pacific Association of Medical Journal Editors, Seoul, Republic of Korea, 4-5 May 2008.
46. Yeoh KG, Ho KY, Chiu HM, et al. The Asia-Pacific Colorectal Screening score: a validated tool that stratifies risk for colorectal advanced neoplasia in asymptomatic Asian subjects. Gut. Sep 2011;60(9):1236-1241.
47. Баярцэнгэл З. Анагаах ухааны судалгаанл онлайн мэдээллийн сангийн ашиглалтын үнэлгээ. УБ, АШУҮИС; 2015.
48. Жав Б. Анагаах ухааны эрдэм шинжилгээний ажлын явц, зорилт; <http://mongolmed.mn/article/2599>
49. Singh HP, Guram N. Knowledge and attitude of dental professionals of north India toward plagiarism. North American journal of medical sciences. 2014;6(1):6-11.

50. oxford Uo. Academic good practice – a practical guide.
https://www.ox.ac.uk/sites/files/oxford/field/field_document/Academic%20good%20practice%20a%20practical%20guide_0.pdf.